

7/37551 6K 65

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: 1F65AB4D-4F2F-4622-A9D5-EE2DE03F54B2 Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>
Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA Bilgi için: Vahdettin ŞANLI
Tel: (0312) 287 33 60 Mühendis
www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr Telefon No: (312) 258 85 96
KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**KONYA MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ YÜKSEL'E AİT 7/37551 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Ülkemizin yer altı suyu rezervi 18 hm³/yıl'dır. Tüm havzalarda hidrojeolojik etüt çalışmaları başlamış olup güncel durum, çalışmalar sonucunda belirlenecektir.

Baraj doluluk oranları, günlük olarak takip edilmekte olup (göller hariç) işletmede bulunan depolama tesislerinin 12.02.2026 tarihi itibarıyla 38,8 milyar m³ aktif depolama hacmi bulunmakta olup aktif doluluk oranı ise %41,2'dir.

Bakanlığımız tarafından ülkemizin 25 nehir havzası için iklim değişikliğinin su kaynaklarına etkileri belirlenmiş, 2030, 2050, 2070 ve 2100 yılları için su-nüfus projeksiyonları hazırlanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre 2030 yılına kadar ülkemizde su kaynaklarının yaklaşık %20 oranında azalacağı, nüfusun ise %10 oranında artacağı öngörülmektedir. Bu senaryoya göre, hali hazırda kişi başı 1.305 m³/yıl su miktarı ile su stresi altında olan ülkemiz, 2030 yılında kişi başı 1.000 m³/yıl ile su kıtlığı çeken ülkeler sınırına yaklaşabileceği öngörülmektedir.

Ülkemizde tüm sektörlerde suyun verimli kullanılması ve su verimliliği konusunda toplumsal farkındalığın artırılması amacıyla 31.01.2023 tarihinde "Ulusal Su Verimliliği Seferberliği" başlatılmıştır.

Seferberlik kapsamında kentsel, endüstriyel ve tarımsal su verimliliğinin sağlanmasına ilişkin rehber dokümanlar hazırlanmış olup www.suverimliliği.gov.tr adresinden dokümanlara ulaşılabilmektedir.

Tüm sektörlerde su verimliliği bilincinin oluşturulması ve farkındalık oluşturulması maksadıyla ülke genelinde eğitim çalışmaları yürütülmektedir. Suyun verimli kullanılmasına ilişkin afişler ve reklam panoları hazırlanmış olup halkın farkındalığının sağlanması maksadıyla ortak alanlarda sergilenmeye başlanılmıştır.

Su verimliliği seferberliğinin uygulanmasına yönelik 27.12.2024 tarihli ve 32765 sayılı Resmî Gazete'de "Su Verimliliği Yönetmeliği" yayımlanmıştır. Mezkûr Yönetmelik ile sektörel su kullanımlarının izlenmesi, kayıt altına alınması, orantısız su kullanımlarının ve su kayıplarının azaltılması, ekosistemlerin ve su kaynaklarının korunarak her türlü su kullanımında verimliliğin sağlanması hedeflenmektedir.

Ulusal su verimliliği hedeflerinin ve stratejilerinin ortaya konulduğu "Değişen İklimle Uyum Çerçevesinde Su Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2023-2033)" hazırlanmıştır.

Bahse konu Eylem Planı ile sadece insanların değil, ekosistem duyarlılığı ile tüm canlıların gereksinimlerini dikkate alacak şekilde başta tarım, sanayi ve hane halkı kullanımları olmak üzere tüm sektörlerde suyun akılcı, paylaşımcı, hakkaniyetli, verimli ve etkin şekilde kullanılması hedeflenmektedir.

Söz konusu eylemlerin uygulanmasıyla 2033 yılına kadar;

- Mevcut durumda %32 olan (ülke ortalaması) içme suyu temin ve dağıtım sistemlerindeki su kayıplarının %25 seviyesine indirilmesi,
- Mevcut durumda %50 civarında olan tarımsal sulama randımanının %60 seviyelerine yükseltilmesi,
- Sanayide temiz üretim tekniklerinin ve su verimliliği tedbirlerinin uygulanması ile %30'ye varan oranlarda su kazanımı sağlanması ve

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- Mevcut durumda 150 litre olan bireysel günlük su kullanımının 120 litre seviyesine indirilmesi hedeflenmektedir.

Bulduğumuz yüzyıl için yapılan iklim etki değerlendirmeleri, artan sıcaklıklar ve değişen yağış rejimi neticesinde tarımsal sulama, endüstri, kentsel ve turizm kullanımlarının hangi ölçüde artacağı ile ilgili olarak gelecek dönemlere ilişkin su ihtiyaçları projeksiyonları yapılmıştır.

Bakanlığımızca çevre, içme suyu, tarım, sanayi, hayvancılık, turizm vb. sektörlerin adil ve dengeli su paylaşımını sağlamak aynı zamanda su kullanımından elde edilecek faydayı en üst seviyeye çıkarmak amacıyla havza ve alt havza bazında Sektörel Su Tahsis Planları (SSTP) hazırlanmaktadır.

Şu ana kadar Seyhan, Gediz, Küçük Menderes, Konya, Akarçay, Burdur, Batı Akdeniz, Kuzey Ege, Büyük Menderes, Sakarya, Susurluk, Aras ve Çoruh olmak üzere 13 havzada SSTP tamamlanmıştır. Kızılırmak, Yeşilirmak, Batı Karadeniz, Doğu Karadeniz, Marmara, Doğu Akdeniz, Antalya ve Meriç-Ergene olmak üzere 8 havzada SSTP çalışmaları devam etmektedir.

SSTP ile havza ve alt havza ölçeğinde her sektörün ihtiyacı olan suyun, ekonomik, sosyal ve çevresel açıdan analiz edilerek planlanması yapılmaktadır. Bu çalışmalarda iklim değişikliği sebebiyle oluşabilecek kuraklık risklerine karşı normal durum ve 5 farklı kuraklık senaryosu (normal durum, hafif kurak, orta kurak, şiddetli ve çok şiddetli kurak dönemler) ile geleceğe yönelik (1-6 yıl, 12 yıl ve 18 yıl aralıklarda) havzadaki çevre, içme suyu, tarım, sanayi, hayvancılık, turizm gibi sektörlerin havza bazındaki su taleplerine uygun olarak su tahsis senaryoları hazırlanmakta ve su tahsis planlaması yapılmaktadır. İklim değişikliğinin tarımsal üretim ve gıda arzı üzerindeki etkileri değerlendirilmekte ve tarım sektöründeki riskler en aza indirilmektedir.

İklim değişikliğinin tarım sektörü üzerindeki olumsuz etkileri ise daha sıcak ve az yağışlı iklim koşulları, ekstrem meteorolojik olaylarda artış, su kaynaklarında azalma, kuraklık şiddetinde artış, su ve toprak kalitesinde bozulma ve biyolojik çeşitliliğin azalması gibi hususlar olarak sıralanmaktadır.

Bu bağlamda; Bakanlığımız koordinatörlüğünde ülkemiz şartlarına uygun 2008-2012, 2013-2017, 2018-2022 ve 2023-2027 dönemine ait Türkiye Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanarak uygulamaya konulmuştur.

Eylem Planı çerçevesinde;

- Tarımsal kuraklık konusunda kamuoyu bilinç düzeyinin artırılması,
- Paydaşların sürece dâhil edilmesi,
- Sürdürülebilir tarımsal su kullanımının planlaması,
- Kuraklığın yaşanmadığı dönemlerde gerekli tedbirlerin alınması ve
- Kriz dönemlerinde etkin mücadele programı uygulayarak kuraklığın etkilerini en aza indirilmesi

amaçlanmaktadır.

Türkiye Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı dijital ortamda yayımlanmış olup (<https://www.tarimorman.gov.tr/TRGM/Link/47/Cevre-Dostu-Tarimsal-Uygulamalar>) internet adresinden ulaşılabilir.

Kuraklık risklerinin olumsuz etkilerinin asgari düzeye indirilmesi ve kuraklıklara karşı

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

hazırlıklı olunması maksadıyla ülkemizdeki 25 nehir havzası için Kuraklık Yönetim Planları hazırlanmıştır.

Kuraklık Yönetim Planları kapsamında su kaynaklarımızın verimli kullanılması ve kuraklıklara karşı hazırlıklı olunmasına yönelik olarak belirlenen tedbirler aşağıda sıralanmaktadır.

- Sulama alanlarının rehabilitasyonu ve modern sulama sistemlerine geçilmesi,
- İçme ve kullanma suyu şebekelerindeki kayıp kaçakların azaltılması,
- Sanayi sektöründe kullanılan suyun geri kazanılması ve temiz üretim tekniklerinin yaygınlaştırılması,
- Alternatif su kaynaklarının belirlenmesi,
- Gözlem ağıının geliştirilmesi,
- Kullanılmış suların yeniden kullanımının sağlanması,
- Kuraklığa dayanıklı bitkisel ürünlerin artırılması,
- Kuraklığın ekosistem üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması ve
- Kuraklık farkındalığının artırılması.

Ayrıca “Kuraklık Tahmini ve Erken Uyarı Sisteminin Kurulması” çalışmalarına başlanmış olup 2027 yılında tamamlanması hedeflenmektedir. Bu sistemle kuraklık öncesinde tarım, içme suyu, turizm, sanayi gibi su kullanan sektörlerle gerekli uyarılar yapılarak kuraklık zararlarının en aza indirilmesi hedeflenmektedir.

IV. Tarım Orman Şûrasında iklim değişikliği ve kuraklıkla ilgili hedefler doğrultusunda kısa orta ve uzun vadeli stratejiler belirlenmiş olup şura sonuç bildirgesinde; iklim değişikliği etkilerine dayanıklı yeni bitki çeşitlerinin ve hayvan ırklarının geliştirilmesi ile kuraklık ve aşırı hava olaylarına karşı erken uyarı ve dijital kuraklık izleme sisteminin kurulması kararları alınmıştır.

Su kirliliğinin önlenmesi ve azaltılması, yer üstü ve yer altı su kaynaklarının kalitesinin korunması, iyileştirilmesi ve miktar bakımından sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasını sağlamak maksadıyla bütüncül havza yönetimi anlayışıyla nehir havza yönetim planları (NHYP) hazırlanmaktadır. Havzadaki tüm su kütlelerinde iyi su durumuna ulaşılması maksadıyla alınması gerekli tüm tedbirler ve maliyetler ortaya konulmaktadır. Detaylı ekonomik analiz ve modelleme çalışmaları yapılarak önceliklendirilen söz konusu tedbirlerin uygulanmasından mesul kurum ve kuruluşlar ve uygulama dönemleri belirlenmektedir. Bahse konu tedbirler Bakanlığımız uhdesindeki “Ulusal Su Bilgi Sistemi” ile takip edilmektedir. Hâlihazırda 12 havzada (Meriç-Ergene, Kuzey Ege, Susurluk, Küçük Menderes, Gediz, Büyük Menderes, Batı Akdeniz, Burdur, Konya, Sakarya, Yeşilirmak ve Akarçay) çalışmalar tamamlanmış olup 9 havzada (Marmara, Antalya, Doğu Akdeniz, Batı Karadeniz, Doğu Karadeniz, Kızılırmak, Seyhan, Aras ve Çoruh) devam etmektedir. Kalan havzalara yönelik çalışmalar ise planlanmaktadır.

Sürdürülebilir su yönetimini sağlayabilmek amacıyla, yağmur suyu hasadı ve gri suyun yeniden kullanımı sistemlerinin fayda-maliyet analizleri yapılmış, elde edilen sonuçlar tüm Büyükşehir Belediyeleri ile paylaşılmıştır. Ayrıca, 10 adet pilot projelendirme çalışması hazırlanarak kamunun kullanımına sunulmuştur. İklim değişikliğinin göller sulak alanlar ve kıyı alanlara etkilerinin belirlenmesi yönelik çalışmalara başlanmıştır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

2025 yılı itibarıyla, Bakanlığımız veya Bakanlığımız koordinasyonunda 34 adet su kaynağı için hazırlanan koruma planları hâlihazırda yürürlükte olup 33 adet içme-kullanma suyu havzası için koruma planının hazırlanması çalışmaları devam etmektedir.

Su kaynaklarının kalitesinin ortaya konulması ve takip edilmesi maksadıyla 25 havza için Havza İzleme Programları hazırlanmıştır. Havza İzleme Programları kapsamında gerçekleştirilen izleme çalışmalarının sonuçları değerlendirilerek su kaynaklarının kalite durumları ortaya konulmakta ve kirliliğin kontrolüne yönelik tedbirlerin alınması maksadıyla ilgili kurum/kuruluşlara gönderilmektedir.

Havza Bazlı Su Kalitesinin İzlenmesi Projesi yürütülmekte olup proje ile ilgili havzalarda izlemeler gerçekleştirilerek su yönetiminde sürdürülebilir izleme verilerinin oluşturulması hedeflenmektedir. Söz konusu proje çerçevesinde 2023 yılında Seyhan Havzasında Su Kalitesinin İzlenmesi ve Nehir Havza Yönetim Planının Hazırlanması İş'i başlatılmış olup çalışmalar sürdürülmektedir.

2025 yılında “Türkiye’de Eko Bölgelere Dayalı Su Kalitesi Ekolojik Değerlendirme Sisteminin Kurulması Projesi” başlatılmıştır. Proje ile eko bölgelere dayalı su kalitesi ekolojik değerlendirme sisteminin kurulması sağlanacak, ülkemizdeki su kalitesi değerlendirmelerinde kullanılmak üzere ortak değerlendirme metodolojileri oluşturulacaktır. Proje Susurluk, Konya-Kapalı, Yeşilirmak ve Büyük Menderes havzalarında uygulanacak olup sonuçları ülke geneline yaygınlaştırılacaktır.

Kurakçıl Peyzaj Uygulamaları Rehberi ile “Kurakçıl Peyzaj Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar”ı belirleyen 10502 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı yayımlanmıştır.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilen yeni sulama projelerinin tamamı kapalı sistem borulu şebeke olarak planlanmakta ve uygulanmaktadır. Bu kapsamda, sulamada su kayıplarının azaltılması ve suyun verimli kullanılması hedeflenmektedir. Sanayi sektöründe ise su kullanımının azaltılması ile atık suların arıtılarak üretim süreçlerinde yeniden kullanılması (geri kazanım) teşvik edilmektedir.

İçme suyu temininde, kaynak ve kuyuların korunması amacıyla yeraltı suyu koruma alanları belirlenmekte; yeraltı sularının miktar ve kalite izleme çalışmaları yürütülmektedir. Belediyelere ait içme suyu şebekelerinde meydana gelen kayıp ve kaçakların azaltılması amacıyla Su Kayıpları Yönetmeliği kapsamında hedefler belirlenmiş olup kayıp-kaçak oranlarının yasal sınır olan %25 seviyesine düşürülmesi için teknik ve idari destek sağlanmaktadır.

Yeraltı sularının korunması, 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde yürütülmektedir. Emniyetli rezerv miktarının aşıldığı sahalar yeni yeraltı suyu tahsislerine kapatılmakta; sanayi amaçlı kuyular için ölçüm sistemi takılması zorunlu tutulmaktadır. Yasal olmayan yeraltı suyu çekimlerine müdahale edilmekte ve Kanun’un 18’inci maddesi kapsamında gerekli idari ve cezai işlemler uygulanmaktadır.

Su havzalarının korunması amacıyla Havza Koruma Eylem Planları hayata geçirilmiştir. Bu kapsamda, arıtılmış atık suların yeniden kullanımı teşvik edilmekte olup Afyonkarahisar Belediyesi Merkez Atıksu Arıtma Tesisi’nde arıtılan sular, tarımsal sulama hizmetine kazandırılmaktadır.

Yeraltı suyu miktar ve kalitesinin korunması amacıyla havza ölçeğinde izleme çalışmaları yürütülmekte; kuyularda su seviyesi, kaynaklarda ise debi ölçümleri yapılarak akiferlerdeki seviye değişimleri takip edilmektedir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Hâlihazırda, Konya Büyükşehir Belediyesine bağlı Konya Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (KOSKİ) tarafından işletilen Atıksu Arıtma Tesisi'nden çıkan suların, iklim değişikliği ve su krizinin olumsuz etkilerinin azaltılması amacıyla tarımsal sulamada yeniden kullanılması planlanmaktadır. Bu çerçevede, arıtılmış atık suların ileri dezenfeksiyon üniteleri ile yeniden arıtılarak tarımsal kullanıma uygun hâle getirilmesi amacıyla “Konya Merkez Arıtılmış Atıksuların Sulamada Kullanılması Planlama Mühendislik Hizmetleri” işi Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından 17.01.2023 tarihinde ihale edilmiştir. Planlama raporu tamamlanmış olup Çevresel Etki Değerlendirmesi (Proje Tanıtım Dosyası) süreci tamamlanma aşamasındadır. Söz konusu proje ile yaklaşık 9.183 hektar alanın sulanması hedeflenmektedir.

Ayrıca, Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nde yapılan değişiklikle, 2.000 m² ve üzeri parsellerde inşa edilecek binalar için yağmur suyu toplama sistemi zorunlu hâle getirilmiştir. Bununla birlikte, arıtılmış atık suların tarımsal sulamada ve kentsel yeşil alanlarda kullanımı (gri su) konusunda mevzuat altyapısı güçlendirilmiş olup, geri kazanım oranının 2030 yılına kadar %15 seviyesine çıkarılması hedeflenmektedir.

Yapısal yatırımlar kapsamında; su depolama kapasitesinin artırılması ve buharlaşma kayıplarının azaltılması amacıyla Yeraltı Barajları Eylem Planı uygulanmakta, ayrıca açık kanal sulama sistemlerinin kapalı sisteme dönüştürülmesine öncelik verilmektedir. Su Kanunu Taslağına ilişkin çalışmalar ise devam etmektedir.

Ülkemiz sınıraşan sular konusunda yalnızca yukarı kıyıdaş değil, aynı zamanda aşağı kıyıdaş bir ülke konumundadır. Sınıraşan nehirler, ülkemizin su kaynaklarının yaklaşık %35'ini oluşturmaktadır. Sınıraşan havzaları Meriç, Kura- Aras, Çoruh, Fırat-Dicle ve Asi'dir.

Ülkemizin bu konudaki politikası; insani yaklaşım, iş birliği, havza bazlı değerlendirme ile suların hakça, akılcı ve etkin kullanımı ilkelerine dayanmaktadır.

Tarım politikalarının amaçları, ilkeleri ve öncelikleri doğrultusunda tarım sektörüyle ilgili politikaların planlanmasına yönelik 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 7'nci maddesinde değişikliğe gidilmiştir. Bahse konu kanuni düzenlemeye istinaden “Tarımsal Üretimin Planlanması Hakkında Yönetmelik” yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yapılan düzenlemeyle ürünlerin arz ve talep miktarı dikkate alınarak tarım havzası veya işletme bazında ürün veya ürün gruplarının en uygun yerde üretilmesi sağlanacak, ilin ekolojisine uygun ve suyu merkeze alan bir anlayış çerçevesinde oluşturulacak bitkisel üretim deseninde stratejik ürünler önceliklendirilecektir.

8859 sayılı 2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında bitkisel üretimde yeni destekleme modeline ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Bitkisel üretimin desteklenmesi programıyla çiftçilere temel destek, planlı üretim desteği ve üretimi geliştirme destekleri verilmektedir.

Temel destek ve planlı üretim desteği ile planlama kapsamındaki ürünlere belirlenen havzalarda ekim yapıldığı takdirde kullanılan mazotun tamamı, gübrenin ise yarısı nakdi olarak verilmektedir.

Diğer taraftan su kısıtının olduğu 11 ilin 52 ilçesinde ise planlama kapsamında az su tüketen arpa, buğday, yağlık ayçiçeği, aspir, fiğ, mercimek, nohut ve yem bezelyesi üreten çiftçilerimize gübre maliyetinin kalan %50'lik kısmı da yer altı su kısıtı desteği olarak verilmektedir. Böylece bu bölgelerde üretim planlamasına uygun ekim yapan üreticilerin mazot ve gübre maliyetinin %100'ü desteklenmektedir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Bakanlığımız tarafından 2007 yılından itibaren bireysel sulama sistemi yatırımlarına %50 hibe desteği sağlanmaktadır.

Ayrıca üreticilerin finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanması amacıyla Ziraat Katılım Bankası A.Ş., T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince;

- Basınçlı sulama sistemleri ve tarımsal yenilenebilir enerji yatırımlarına 15 milyon TL üst limite kadar %100'e varan faiz/kâr payı desteği,
- Hayvancılık, kanatlı sektörü ve su ürünleri sektöründe yatırım ve işletme kredi/finansman kullandırmalarında yenilenebilir/atık enerji kullanımına ilave %5,
- Bitkisel üretim konularında işletme kredi/finansman kullandırmalarında basınçlı sulama sistemi kullanımında ilave %10 ve
- Kapalı ortamda bitkisel üretim konusunda yatırım ve işletme kredi/finansman kullandırmalarında yenilenebilir/atık enerji kullanımına ilave %20, yatırımlarda yağmur suyu hasatı değerlendirildiğinde ilave %10,

faiz/kâr payı desteği sağlanmaktadır.